

Vragenboekje

**Dit examen bestaat uit 26 vragen en een vertaalopdracht.
Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.**

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1

In een dialoog van Plato beweert een van de sprekers dat volgens Homeros Achilles eerlijk en recht door zee is.

- 1p **1** Citeer het Griekse woord uit regel 308–314 dat overeenkomt met “eerlijk en recht door zee”.

In dezelfde Plato-dialoog beweert een andere spreker dat Achilles iemand is die niet doet wat hij zegt.

- 2p **2** Op welke uitspraak van Achilles doelt deze spreker? Beantwoord deze vraag op basis van je kennis van de passage die volgt op tekst 1.

In regel 318–320 doet Achilles tot driemaal toe een bewering die bestaat uit de volgende drie elementen:

- a. het maakt niet uit
- b. of iemand zich in de strijd inspant
- c. of niet inspant

- 2p **3** Citeer uit elk van de drie regels telkens het Griekse tekstelement waarmee Achilles respectievelijk a, b en c formuleert. Doe dat volgens het onderstaande schema:

	a. het maakt niet uit	b. of iemand zich inspant	c. of niet inspant
regel 318
regel 319
regel 320

- 2p **4** Bespreek naar aanleiding van dit schema de verhouding tussen τιμή en ἀρετή binnen het stelsel van normen en waarden van de Homerische held. Ga daarbij ook in op de situatie zoals die door Achilles wordt beschreven in regel 316–320. Gebruik bij voorkeur niet meer dan 50 woorden.

Regel 323–324 ὡς δ' ὄρνις ἀπτήῃσι νεοσσοῖσι προφέρῃσι μάστακ'

- 1p **5** Citeer uit het vervolg van de tekst (t/m regel 339) het Griekse tekstelement dat correspondeert met νεοσσοῖσι.

In de regels 330–333 tref je drie werkwoordsvormen aan die een vormelement gemeenschappelijk hebben.

- 2p **6** Noteer dit vormelement en leg uit wat Achilles door het gebruik ervan wil onderstrepen.

Met verschillende stilistische middelen brengt Homeros Achilles' woede tot uitdrukking in de woorden die hij hem laat spreken in regel 335–341 t/m Ἄτροειδαί.

- 2p **7** Noem er drie. Je hoeft daarbij niet de technische termen te gebruiken.

In een krantenartikel (Trouw, november 1994) stond dat Achilles zich aan de strijd heeft onttrokken “omdat hem een speeltje is ontnomen”.

- 2p **8** Leg uit dat de strekking van de aangehaalde woorden in twee opzichten niet overeenkomt met de voorstelling van zaken die Achilles zelf geeft. Ga daarbij in op de inhoud van regel 340–343 en op de inhoud van regel 344–345.

Regel 345 vormt de afsluiting van een ringcompositie.

- 2p **9** Waar begint deze ringcompositie? Beantwoord de vraag door het noemen van het regelnummer.

Tekst 2

- 1p **10** Citeer uit regel 7–10 de twee Griekse tekstelementen waarin het tertium comparationis besloten ligt.
- Regel 12 ἢ ἐμοὶ αὐτῶ
- 1p **11** Aan welk mogelijke bericht voor zichzelf denkt Achilles, blijkens het vervolg? Verwerk in je antwoord de relevante eigen naam.
- Regel 19 ἔξάδρα, μὴ κεῦθε νόφ, ἵνα εἶδομεν ἄμφω.
Op twee andere plaatsen in de Ilias is het Thetis die deze woorden tot Achilles spreekt. Een commentator merkt op dat ze kenmerkend zijn voor gesprekken tussen ouder en kind.
- 2p **12** Leg uit dat deze opmerking ook van toepassing is op de hier beschreven situatie. Betrek in je antwoord informatie uit het voorafgaande (regel 7 en volgende).
- Regel 22 μὴ νειμέσα
Timmerman en Schwartz hebben deze woorden verschillend vertaald:
Timmerman vertaalt: verwijt het hun niet.
- 2p **13** Geef een omschrijving van de inhoud van “het” in de vertaling van Timmerman.
Schwartz vertaalt: verwijt het mij niet.
- 2p **14** Geef een omschrijving van de inhoud van “het” in de vertaling van Schwartz.
- Regel 31 ὀψίγονός περ
- 1p **15** Welk streven acht Patroklos blijkens deze toevoeging bij Achilles aanwezig? Beantwoord de vraag in het Nederlands.
- Regel 33 νηλεές
Met dit woord uit Patroklos kritiek op Achilles.
- 2p **16** Citeer uit regel 21–45 nog drie afzonderlijke Griekse woorden die een negatieve kwalificatie van Achilles inhouden.
- Regel 36 θεοπροπίην
- 1p **17** Om welke voorspelling aangaande Achilles gaat het hier?
- 2p **18** Bespreek regel 46–47 vanuit verteltechnisch standpunt en gebruik daarbij twee relevante begrippen.
- 2p **19** Scandeer regel 7–8 en leg uit dat in regel 8 de inhoud door het metrum wordt onderstreept.

Tekst 3

- In de wetenschappelijke literatuur over Homeros wordt met de term rapsoden meestal een andere groep aangeduid dan in de tekst van Claes.
- 2p **20** Leg uit dat in de tekst van Claes de term rapsode onjuist gebruikt wordt; ga daarbij in op de werkwijze en de chronologische plaats van de rapsoden in de epische traditie. Gebruik bij voorkeur niet meer dan 35 woorden.
- 1p **21** Met welke Griekse technische term worden Homeros en zijn voorgangers in de wetenschappelijke literatuur meestal aangeduid?

Tekst 4

- 2p **22** Welke overeenkomst bestaat er tussen de inhoud van deze tekst en de opvatting van Xenophanes in deze?
- 2p **23** Welke conclusie trekt Plato in zijn Politeia met betrekking tot “de treurige verhalen van zangers” (regel 6).

Tekst 5

In grote lijnen wordt in de tekst van De Crescenzo hetzelfde verhaal verteld als in boek 1 van de Ilias, maar er is sprake van een ander soort vertellerscommentaar.

- 2p **24** Leg dat uit onder verwijzing naar tekst 5.
- Regel 9–12
- 2p **25** Welke verandering heeft De Crescenzo in de verhaallijn aangebracht in vergelijking met de Homerische versie?

Afbeelding

- 2p **26** Welke scène uit de Ilias is hier afgebeeld? Verwerk in je antwoord de namen van drie van de hier afgebeelde personen.

Tekst 6

Bestudeer tekst 6 met de inleiding en de aantekeningen.

- 45p Vertaal regel 1 t/m 18.

Einde
